

Отже, забезпечення особистої безпеки поліцейського під час застосування превентивних та примусових поліцейських заходів є ядром, суттю національної безпеки. Без забезпечення безпеки конкретного поліцейського в зазначених умовах не можна говорити про публічну безпеку, і тим більше про ефективне забезпечення національної безпеки. Її можна конкретизувати лише зазначенням на конкретний об'єкт, що охороняється (життя, здоров'я, інші права і свободи громадян). Це положення повною мірою гармонізується з конституційним обов'язком держави захищати права, свободи та інтереси громадян.

Особиста безпека поліцейського під час застосування превентивних та примусових поліцейських заходів це – система організаційно-правових, фізичних і тактико-психологічних заходів, які дозволяють забезпечити збереження життя та здоров'я поліцейського і підтримувати високий рівень ефективності його професійних дій. Забезпечення особистої безпеки поліцейських в зазначених умовах, перш за все, базується на достатньому рівні професійно-психологічної готовності працівників.

Тактики забезпечення особистої безпеки поліцейських під час застосування превентивних та примусових поліцейських заходів характеризується значною «гнучкістю» при визначенні ефективних дій особового складу у всіх ситуаціях, які можуть виникнути при несенні служби. Одні й ті ж тактичні способи, які ефективні в одних випадках, виявляються неприйнятними в інших. Тому дуже важливим є оптимальний вибір з безлічі тактичних способів найкращого варіанту дій в конкретних екстремальних умовах. З огляду на це – тактика забезпечення особистої безпеки поліцейських під час застосування превентивних та примусових поліцейських заходів повинна розглядатися як певний процес мислення і практичних дій. На основі аналізу інформації, що надійшла, необхідно прийняти тактичне рішення (здійснити правильний вибір) і реалізувати його.

Одержано 31.10.2019

УДК 378.635.174(477)(063)

Тетяна Анатоліївна ШЕВЧУК,

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-0162-7011>

ЗВ'ЯЗОК КРИМІНОЛОГІЧНОЇ НАУКИ З ПРАКТИКОЮ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Протидія злочинності є першочерговою задачею загальнодержавного рівня, яка не може бути успішно вирішена одноразовими, короткостроковими компанійськими заходами. Як свідчить історична практика, ця діяльність повинна носити системний, широкомасштабний, комплексний, багаторівневий характер, опиратися на результати глибокого вивчення соціальних законів розвитку суспільства. І, безумовно, саме наукове осмислення цих глибинних процесів, їх різностороннє дослідження має слугувати міцною основою подолання кризи функціонування існуючої системи протидії злочинності.

Як справедливо із цього приводу зазначають О. М. Бандурка та О. М. Литвинов, добре відомо, що ефективність боротьби зі злочинністю залежить від ступеня наукового забезпечення та аналітичного супроводження на усіх рівнях, інтенсивності взаємодії вчених і практиків різних дотичних галузей науки у справі формування узгодженого інтегрованого цілісного наукового продукту. Негативні процеси і тенденції, які відбуваються в Україні, вимагають постійного наукового відстеження, глибокого і детального дослідження криміногенної обстановки, внесення відповідних коректив у стратегію і тактику протидії злочинності [1, с. 6].

Наука має виключну роль на шляху до якісної реалізації правоохоронними органами державної політики у сфері протидії злочинності, удосконалення чинного законодавства, розробці методичних рекомендацій щодо ефективного виявлення та подальшої успішної протидії сучасним загрозам і небезпекам суспільству та державі, вивченні зарубіжного досвіду, здійсненні ефективного кримінологічного прогнозування.

У Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [2], яка визначає мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори належних оборонних, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України, передбачена Програма популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі, одним із напрямків якої є реформа державної політики у сфері науки та досліджень.

Що стосується напрямку наукового забезпечення реалізації державної політики у сфері протидії злочинності – провідне місце у цій діяльності займають спеціалізовані відомчі вищі навчальні заклади. Згідно із положенням про вищі навчальні заклади МВС України, це державні навчальні заклади, які підпорядковані МВС, засновані і діють згідно із законодавством України, реалізують відповідно до наданої ліцензії (ліцензій) освітньо-професійні програми підготовки фахівців за певними освітньо-кваліфікаційними рівнями, забезпечують навчання, виховання та професійну підготовку осіб з урахуванням нормативних вимог у галузі вищої освіти з метою задоволення освітніх потреб особи, суспільства і держави, а також здійснюють наукову і науково-технічну діяльність [3].

Харківський національний університет внутрішніх справ, як вищий навчальний заклад системи МВС України на протязі 25 років свого існування здійснює підготовку висококваліфікованих спеціалістів в галузях права, цивільної

безпеки, управління та адміністрування, соціальних та поведінкових наук, інформаційних технологій як для підрозділів Національної поліції України, так і інших структур і відомств, що забезпечують ефективний захист прав і свобод людини та громадянина, інтересів суспільства і держави.

Професіоналізм – ось головна риса фахівців сьогодення, і ця риса не має національності. Сучасного фахівця визнають на міждержавному рівні, це беззаперечний чинник суттєвих і якісних соціальних змін. В повній мірі це стосується і працівників поліції.

На сучасному етапі розвитку держави в різних сферах суспільного життя підвищуються вимоги до рівня професіоналізму спеціалістів. Вони повинні бути не просто висококваліфікованими своїй галузі, а й володіти навичкам орієнтування в досить широкому інформаційному просторі, умінням аналітично мислити, аналізувати, узагальнювати, прогнозувати події і явища знаходити оптимальні шляхи вирішення професійних задач. Сучасний спеціаліст тільки тоді в повній мірі засвідчить свою професійну компетентність, коли не стоятиме на місці, а буде в постійному пошуку, реальному поглибленні своїх знань, вмінь, досвіду, не останнє місце в цьому займають науково-дослідницькі навички, використання яких у практичній діяльності є запорукою успішного виконання професійних обов'язків і сприяє укріпленню та розширенню сфери особистісного потенціалу.

Серед професорсько-викладацького складу університету більшість науковців – його ж випускники. Яскравим підтвердженням цієї тези є ціла плеяда молодих, талановитих, сповнених творчої енергії та насаги науковців, які продовжують розвивати кримінологічну науку, а їх наукові здобутки є міцною основою для росту наступних поколінь професіоналів в цій сфері.

Кримінологічні дослідження, проведені та захищені в стінах Харківського національного університету, у спеціалізованій вченій раді Д 64.700.03, яка забезпечує попередній розгляд і проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора та кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право, апробовані та практично впроваджені в практичну діяльність правоохоронних органів, що має вкрай важливе значення для підвищення ефективності діяльності з протидії злочинності.

Впровадження науково-методичних розробок у практику протидії злочинності відбувається за такими напрямками: розробка пропозицій для законодавчих і представницьких органів влади різних рівнів щодо прийняття відповідних нормативно-правових актів у сфері протидії злочинності, або ж удосконалення вже існуючих актів; розробка рекомендацій, адресованих працівникам правоохоронних органів, щодо підвищення ефективності діяльності, пов'язаної із протидією злочинності; розробка методик розслідування окремих видів злочинів [4, с. 26].

Саме на основі використання результатів наукових досліджень у практичну діяльність народжуються концептуально нові напрямки протидії злочинності в усіх її сучасних проявах та транснаціональній поширеності.

З метою сприяння розвитку і поширенню кримінологічних знань, їх пропаганді серед населення, а також використання досягнень науки у справі запобігання злочинам в Україні 23 липня 1998 року за ініціатииви вчених національного університету внутрішніх справ та підтримки Міністерства внутрішніх справ України була створена Кримінологічна асоціація України.

Ця загальнодержавна організація науковців об'єднує кримінологів та інших фахівців, професійна діяльність яких пов'язана з вивченням проблем протидії злочинності, розвитком вітчизняної кримінологічної науки і кримінологічною освітою.

Асоціація покликана забезпечити консолідацію, порозуміння і співробітництво з метою сприяння розвитку і поширенню кримінологічних знань, їх пропаганді серед населення, використанню досягнень науки у практиці протидії злочинності та захисту законних інтересів своїх членів.

Президентом Кримінологічної Асоціації є доктор юридичних наук, професор, академік Національної академії правових наук України, заслужений юрист України, багаторічний ректор Харківського національного університету внутрішніх справ Бандурка Олександр Маркович, секретарем – доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України, завідувач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ Литвинов Олексій Миколайович.

Діяльність Кримінологічної асоціації України здійснюється з метою наукового забезпечення практичної діяльності правоохоронних органів, сприяння реалізації правоохоронними органами державної політики у сфері протидії злочинності, налагодження творчих зв'язків із міжнародними кримінологічними організаціями та вивчення досвіду їх роботи, здійснення кримінологічного прогнозування, а також розвитку вітчизняної кримінології.

У 2012 році Загальними зборами Кримінологічної асоціації було прийнято рішення про заснування власного друкованого органу «Вісник Кримінологічної асоціації України».

Основними завданнями видання є:

- оприлюднення основних результатів наукових досліджень у галузі кримінальної юстиції, що провадяться ад'юнктами, здобувачами, науково-педагогічним складом Харківського національного університету внутрішніх справ, а також представниками інших навчальних закладів, установ та організацій;
- надання можливості науковцям публікувати результати власних досліджень у вигляді наукових статей згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України, впроваджувати наукові розробки у практичну діяльність правоохоронних органів;
- узагальнення досвіду вирішення проблем боротьби зі злочинністю;

- висвітлення теоретичних і практичних проблем кримінального права та кримінології у світлі реформування кримінальної юстиції;
- удосконалення національного кримінального законодавства, правового регулювання, інформаційно-аналітичного та організаційно-управлінського забезпечення протидії злочинності в Україні;
- сприяння формуванню в Україні системи кримінологічного моніторингу як постійно діючого інструменту збирання та узагальнення кримінологічної інформації тощо [5].

Авторитет Вісника Кримінологічної асоціації в науковому просторі невпинно зростає, що підтверджується високою активністю та науково-практичною зацікавленістю дописувачів, які своїми знаннями та цілеспрямованістю розвивають кримінологічну науку, укріплюють її зв'язок з практикою правоохоронної діяльності, з метою підвищення правової захищеності країни від злочинних посягань в складних умовах сьогодення.

Висновок. Наука не може існувати заради науки, ця теза є безспірною. Наука і практика мають однакові цілі в сфері протидії злочинності, і підвищення ефективності цієї діяльності виступає її мірилом та кінцевою метою. Вирішення проблем наукового забезпечення діяльності Національної поліції, а також впровадження наукової продукції в її практичну діяльність повинно стати першочерговим завданням як для навчальних, наукових відомчих установ, так і для практичних підрозділів.

Постійні соціально-економічні перетворення «змінюють» обличчя злочинності, кидають нові виклики правоохоронним органам. Наука завжди випереджає практику, вона починається з виокремлення проблем і пошуку шляхів їх вирішення спочатку – саме науковцями у тісній взаємодії з практиками.

Вчені – доктори і кандидати наук, які працюють в Харківському національному університеті внутрішніх справ, і практики – керівники підрозділів Національної поліції України, адвокати, юристи (випускники нашого навчального закладу), які розробляють юридичну науку, теорію і практику правозахисної діяльності, у симбіозі знаходять шляхи протидії новітнім викликам злочинності, приймають активну участь у правотворчості. Їх наукова та практична діяльність має беззаперечний позитивний вплив на формування і вдосконалення наукової думки, покращення рівня організаційного, методичного, законодавчого, інформаційного забезпечення, так і вдосконалення практичної складової протидії злочинності.

Список бібліографічних посилань

1. Бандурка О. М., Литвинов О. М. Злочинність як об'єкт феноменологічного аналізу. *Право і Безпека*. 2015. № 3 (58). С. 6–10. URL: <http://old.pb.univd.edu.ua/?controller=service&action=download&download=21768> (дата звернення: 19.10.2019).
2. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: схвал. Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> (дата звернення: 20.10.2019).
3. Положення про вищі навчальні заклади МВС: наказ МВС України 14.02.2008 № 62: ред. від 30.04.2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-08> (дата звернення: 20.10.2019).
4. Бесчастний В. М. Теорія та практика кримінологічного забезпечення протидії злочинності в Україні: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2018. 32 с.
5. Вісник Кримінологічної асоціації України: сайт вид. URL: <https://visnikkau.webnode.com.ua> (дата звернення: 20.10.2019).

Одержано 31.10.2019

УДК 159.9

Ігор Володимирович ШЕЛКОШВЕЄВ,

старший викладач кафедри соціології

та психології факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0003-3171-1078>

ПЕРФЕКЦІОНІЗМ І СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ КОГНІТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Поширення емоційних розладів у студентському середовищі інтенсивно досліджується. В останні роки акцент робиться на вивченні перфекціонізму – як схильності додержуватися завищених стандартів діяльності й висувати до власної особистості вимоги [1–3].

Проблема перфекціонізму стала послідовно вивчатися в Європі й в Америці починаючи з 1980-х років. Фактично перфекціонізм як явище психічного життя людини була відзначена набагато раніш. У А. Адлера як компенсаторне прагнення до досконалості і переваги, як нарцистична патологія характеру в роботах К. Хорні (36), але термін «перфекціонізм» фактично не вживався.

А. Пахт писав про те, що перфекціонізм широко розповсюджена і надзвичайно важка проблема зв'язана з безліччю психологічних і фізичних розладів (алкоголізм, психосоматичні захворювання, особистісні розлади, неврози, депресія, тощо) [4, с. 74].